

Ляхова К.А.,
студентка 6 курсу, 1 групи, фінансо-
во-правового факультету Національного
юридичного університету імені Ярослава
Мудрого

ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВІКТИМНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ

Ключові слова: віктимність неповнолітніх, жертва, злочинність.

Анотація: У тезах розглянуті проблеми причин та умов виникнення віктимної поведінки неповнолітніх. Визначено показники віктимності особистості неповнолітніх та чинники що впливають на віктимну поведінку неповнолітніх.

Анотація: В тезисах рассмотрены проблемы причин и условий возникновения виктимного поведения несовершеннолетних.

Определены показатели виктимности личности несовершеннолетних и факторы которые влияют на виктимное поведение несовершеннолетних.

Ключевые слова: виктимность несовершеннолетних, жертва, преступность.

Summary: Theses consider the problems of causes and conditions of victim behavior of minors. Indicators of victimhood of minors and factors influencing victim behavior of minors are determined

Keywords: victimization of minors, victim, crime.

На сьогоднішній день в Україні доволі велика кількість злочинів вчиняється стосовно неповнолітніх. Поведінка дитини може бути такою, що сприяє вчиненню злочину. Саме тому гостро постає проблема визначення причин та умов віктимності неповнолітніх.

Термін віктимність означає як складне масове соціально-психологічне явище, виражене в кількості жертв, які, зазвичай, спричиняють серйозну соціальну проблему, так і здатність особи стати за певних обставин жертвою впливу, що заподіює шкоду, або нездатність уникнути небезпеки такого впливу.

Поняття віктимності нерозривно пов'язано з поняттям жертви. Жертва – людина, якій завдано моральної, фізичної або майнової шкоди від нещасного випадку, казусу, протиправного діяння [1, с. 3-10].

Кожна особа, при певних життєвих обставинах, може стати жертвою, проте саме неповнолітні мають підвищену віктимність. Це обумовлено особливістю дитячого та підліткового віку, якому притаманні необґрунтована довіра, інфантилізм, цікавість, відсутність життєвого досвіду, негативний вплив дорослих на дитячу психіку, фізична слабкість тощо.

На думку В.І. Терпелюка показниками віктимності особистості підлітка є:

- рівень його самооцінки;
- стратегія психологічного захисту в спілкуванні;
- стійкість емоційних станів;
- рівень виявлення негативних станів (тривожність, фрустрація, агресивність, ригідність);
- уміння пристосовування до умов та рівень адаптованості.[2, с 40-45]

Значний вплив на віктимізацію неповнолітніх має сім'я, в якій зростає дитина. Серед основних чинників, які впливають на віктимну поведінку дітей в межах сім'ї, можна виокремити такі:

- а) психічні особливості батьків, їх ставлення та взаємовідносини до дітей;
- б) соціально-економічний статус сім'ї;
- в) стиль сімейного виховання, норми та традиції в сім'ї. [3, с. 124-127].

Однією з основних проблем, що існує всередині родини, є жорстоке поводження з дитиною, що принижує її честь та гідність, застосування до неповнолітнього психічного та фізичного насильства. Також визначається така негативна тенденція, що впливає на віктимізацію неповнолітніх, як поширення алкоголізму та наркоманії. У стані сп'яніння порушується психіка, знижується здатність до самоконтролю, підвищується агресивність і рівень конфліктності. Все вищепераховане деструктивно впливає на гармонійний розвиток неповнолітніх та призводить до емоційної та інтелектуальної деградації.

Слід звернути увагу на той факт, що неповнолітні одночасно можуть ставати як злочинцями, так і жертвами. Це явище має місце тоді, коли неповнолітні втягуються у злочинну діяльність. Неповнолітні діють під негативним впливом дорослих, який формує у них антисупільні установки.

Отже, неповнолітні входять до найбільш вразливих соціальних груп і мають підвищену віктимність. На підвищену віктимність впливають їх психофізіологічні особливості, почуттєва, вольова, емоційна і підсвідома сфера життя, умови соціалізації та мікроклімат в сім'ї. Внаслідок своєї фізичної і розумової незрілості неповнолітні потребують підвищеного соціального і правового захисту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Джужа О.М. Місце віктимологічного вчення у кримінологічній науці / О. М. Джужа // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ . - 2011. - № 2(2). - С. 3-10. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aumvs_2011_2%282%29__1

2. Терпелюк В. В. Критерії, показники та рівня ризику віктимізації підлітків – учнів загальноосвітніх шкіл / В. В. Терпелюк // Педагогічний вісник — 2012. — № 38. — С. 40-45.

3. Роль сім'ї у віктимізації дітей як психолого-педагогічна проблема / Т. Л. Левицька // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». - 2013. - № 2. - С. 124-127. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2013_2_25

Науковий керівник: д.ю.н., проф. О.Ю. Шостко